

ЕВРОПЕЙСКОТО ДРУЖЕСТВО – ЕФЕКТИВЕН ИНСТРУМЕНТ ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СБЛИЖАВАНЕ

Динамичното развитие на интеграционните процеси между държавите от ЕС в новите икономически и социални реалности налагат премахването на бариерите на търговските отношения и задълбочаване на икономическата демокрация. Тези условия пораждаат необходимостта от формирането на нов тип правноорганизационни образувания. Такава структура е европейското дружество (ЕД), което се обозначава още като европейско акционерно дружество или с наименованието на латински език *Societas Europaea* (SE). На нея е посветена монографията на доц. д-р Асен Воденичаров.¹

ЕД е замислено като ефективен инструмент за трансгранично сближаване. То се учредява чрез сливане, придобиване или образуване на акционерни дружества, създадени съгласно законодателството на държави от ЕС и със седалища най-малко в две от тях. В сравнение със сега съществуващите дружества, които ограничават дейността си само в местен и национален териториален обсег, ЕД има възможност да планира и да осъществява дейността си в рамките на ЕС. Смята се, че това хибридно съчетаване на повече от един правопорядък позволява по-доброто му адаптиране към икономическите и правно-корпоративните (фирмени) реалности в отделните страни. Доц. Воденичаров анализира правната рамка на ЕД, като дава конкретни импликации за икономическите аспекти на тази тематика. Поставените въпроси са разглеждани в сравнителен план в различните държави от ЕС, което позволява да се представят и да се съпоставят съответните решения и проблеми в тях.

Структурно съдържанието на книгата е обособено в увод, две глави, библиография, няколко полезни приложения и разширено резюме на английски език.

В *първа глава* е направена обща характеристика на ЕД. Най-напред са обсъдени икономическите и правните му детерминанти. Изходната постановка е, че при съществуващите икономически, политически и юридически условия се реализират значителни наднационални стопански обекти. Създават се условия за изграждане на наднационални икономически субекти, които съдействат за развитието както на националните икономики, така и за пълноценното използване на потенциала на формираното единно европейско икономическо пространство. В съвременните условия глобализацията и интеграцията се основават на партньорство, конкуренция и взаимодействие между страни, в които икономическият живот се осъществява по принципите на пазарната икономика. При цялото многообразие на интеграционни общности, които днес функционират в световното стопанство, особено отчетливо изпъкват особеностите на ЕС не само като икономическа общност, но и като структуроопределящо звено в световната икономика и в процеса на глобализацията. Това предопределя

¹ Воденичаров, А. (2018). Европейско дружество. *Societas Europaea*. С.: „Сиела Норма“ АД, 447 с.

специфично адаптирано икономическо поведение на европейското дружество към наблюдаваните тенденции и протичащите процеси. Функциониращите днес пазари допринасят за повишаване на конкурентоспособността на ЕД по няколко начина. Най-напред конкуренцията е в основата на иновациите и на увеличаването на ефективността на дейността на тези дружества и поражда стимули да повишават производителността си. Възможността на акционерни дружества от най-малко две държави да се сливат чрез придобиване или създаване на ново дружество (ЕД) води до нарастване на техния потенциал и вследствие на това – до разширяване на сферите им на дейност. Същевременно се гарантира, че клиентите и потребителите на европейската промишленост са защитени от повишаване на цените и от последиците от други нелоялни практики.

След това логично се преминава към правната идентичност на ЕД, което е характеризирано като нова наднационална икономическа форма за стопанско сдружение. Дадена е обща правна характеристика на ЕД – членуващи в него субекти, упражняване на правото на глас при вземането на решения, седалище, капитал и т.н. Описана е пространно правната уредба на такъв тип дружество, която на практика определя неговата идентичност – последователно приетите регламенти и директиви на ЕС, йерархичната структура на правната регламентация на ЕД и др., които са много полезна информация и допълват съществено характеристиката на стопанското образувание ЕД.

Във *втора глава* е анализирано функционирането на ЕД, по-точно неговото учредяване и архитектурата му. Проследен е правният механизъм за възникване на ЕД – Регламент (ЕО) № 2157/2001г., „Учредяване“. Регламентът посочва четири начина за формиране на подобни дружества, които са подробно анализирани: (а) сливане на акционерни дружества в ЕД; (б) създаване на холдингово ЕД; (в) образуване на дъщерно ЕД; (г) преобразуване на съществуващото акционерно дружество в ЕД. Посочени са правните регулации в отделните държави от ЕС: Испания, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Германия, Малта, Нидерландия, Полша, България и т.н. Коментирани са разнообразието и спецификата на правната уредба и практиката на национално ниво, която трябва да се адаптира към условията за създаване на ЕД. Според спецификата на правната уредба на отделните страни за учредяването на ЕД в рамките на ЕС съществува една от следните три възможности:

1. Двустепенна структура – тя е характерна за Германия, Естония, Чешката република, Латвия, Литва, Хърватия и Нидерландия и традиционно се определя като германска или дуалистично управленска система (възникнала през 1861 г. на територията на днешна Германия).

2. Едностепенна структура, която е характерна за Белгия, Кипър, Ирландия, Малта, Испания, Швеция и Обединеното кралство и се разпознава като английска или американска система на управление.

3. Третата група държави от ЕС са със смесена структура на базата на акционерни дружества и имат право да избират една от първите две системи

на управление, за да възприемат съответната структура. Това са: Австрия, България, Дания, Финландия, Франция, Гърция, Унгария, Италия, Люксембург, Португалия, Румъния и Словения. Тези страни са известни като имащи френска система на управление.

В монографията са разгледани в детайли функциите на членовете на управителните и изпълнителните тела в ЕД – техните правомощия, условия за конфиденциалност и др.

Въпросите са развити последователно и ясно, с познания на правните рамки. В резултат от изследването са формулирани редица предложения на автора за усъвършенстване на действащата правна уредба в конкретни области.

Многобройният списък на използваните източници на български автори (231), както и на чуждестранни (79) на английски, френски и немски езици сам по себе си заслужава внимание и може да бъде полезен за интересувашите се от изследваната тематика. Дадено е описание на юриспруденцията на Съда на Европейския съюз (CJUE), наричан в миналото Съд на европейските общности (CJCE). Съставен е указател на цитираните регламенти и директиви на Европейския съюз.

Към основния текст има 15 приложения, в които е представен богатият опит и практика по отношение на същност, особености на акционерните дружества в отделните държави в ЕС, а също и правни актове за транспониране на националните законодателства на Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври 2001 г. за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на участието на заетите лица.

Книгата съдържа и разширено резюме на английски език в обем от около 15 стандартни страници.

Монографията е полезна за всички, които се интересуват както теоретично, така и практически от перспективите по отношение на организационните икономически структури в рамките на ЕС.

Проф. д-р. ик. н. Росица Рангелова